Ilyen évünk volt…

Beszélgetés Hepp Mihállyal

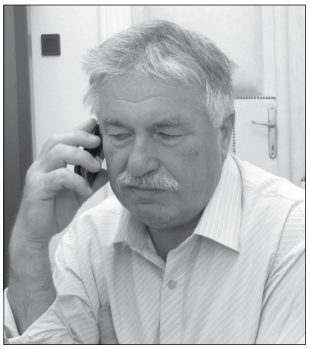

Mindig úton van, legtöbbször Pécs és Budapest között, hiszen a baranyai megyeszékhelyen él, de az Országos Horvát Önkormányzat, valamint az Országos Önkormányzatok Szövetsége – Hepp Mihály mindkettőnek elnöke – a fővárosban székel. Budapestre szólítják a tárgyalások, a minisztériumokkal folytatott egyeztetések is. Van olyan hete, hogy a fél országot beutazza: Szombathelyen rendezvény, megbeszélések várják, meghívásoknak tesz eleget Somogyban vagy Bácskában, szülőföldjén, de Horvátországba is gyakran ellátogat.

– Hepp Mihály 60 éves, Garán született, szerb-horvát és történelem szakos tanár. Talán ebből is ered az a következetes és fáradhatatlan munka, amit a horvát anyanyelvű oktatási intézmények és a fiatalok érdekében végez.

– Csak a jövőképpel érdemes foglalkozni, az a legfontosabb, hogy a fiatalok megismerjék egymást. Harmincöt évig táncoltam a Baranya táncegyüttesben, titkára is voltam tíz évig, bejártam az országot, így ma is bárhová megyek, mindenütt találkozom ismerőssel. Azt látom, hogy a közép-korosztályig mindenkiben érzelmileg és tudatosan is szoros a kötődés az anyanyelvhez, a horvát kultúrához. A mai fiatalok viszont már nem is ismerik egymást. Az a fiatal, aki nem az anyanyelvén nevelődik, el fog veszni, és attól tartok, hogy tíz év múlva nem lesz, aki továbbvigye azt a munkát, amit mi most végzünk. Jelenleg 128 helyi, hat megyei és a budapesti horvát önkormányzat működik az országban. Ezek fogják össze az egyesületek, tánccsoportok, kórusok és zenekarok munkáját, sokat tesznek az oktatásért is. Legutóbb éppen Felsőszentmártonban volt vers- és prózamondó verseny. Öröm volt hallani azt a sok gyereket, akik olyan gyönyörűen adták elő a verseket. De ha ezt mi nem finanszírozzuk, arra már nincsen pénzük a helyieknek, hogy 100 km-ről csoportokat, osztályokat, gyerekeket utaztassanak. Pályáznak – persze, hogy pályáznak –, de van, amit nekünk kell kézben tartanunk. Nekünk kell gondoskodni arról, hogy a gradistyei fiatalok megismerjék a zalaiakat, a baranyaiak a somogyiakat és így tovább. Ha nem ismerik egymást, egymás munkáját, akkor hogyan fognak tudni együtt dolgozni? Miként fogják egymást becsülni? Emiatt igen fontosnak tartom ezeket a közös rendezvényeket, az együtt megszerzett élményeket, amelyek összefogják, összekötik a fiatalokat, és amelyekre később is lehet építeni.

– Közeleg az év vége, s bár korai még mérleget vonni, azért Elnök úr biztosan tudja, mivel foglalkozott idén a legtöbbet, mi volt a legfontosabb 2012-ben?

A pécsi Miroslav Krleža Oktatási Központ

– Ebben az évben sikerült végre a 2011 májusában megkezdett munkánkat befejezni, nevezetesen az Országos Önkormányzat átvette a pécsi Miroslav Krleža Oktatási Központot, mely így tovább gyarapította az átvett intézmények sorát. Éppen most kaptam azt az örömteli hírt, hogy Pécs Megyei Jogú Város Közgyűlése egyhangúan döntött arról is: nem csupán az intézmény működtetési jogát, de magát az épületet szintén a tulajdonunkba adta. Nagyon örülök, hogy ez megtörtént! Az intézményben mintegy 450 gyerek tanul és nyolcvan pedagógus dolgozik: óvoda, általános iskola, gimnázium, nyolcvanfős diákotthon, tornacsarnok található meg itt és egy aula a rendezvények lebonyolítására. Valódi összefogással jött létre, EU-s pályázatból, a magyar kormány és Horvátország támogatásával. Nem is tudom, maradt-e valami a régi iskolából, hiszen mindent felújítottunk (még a konyhát is), természetesen korszerű berendezéssel, okos táblákkal, informatikai rendszerrel, nyelvi laborokkal. Győrvári Gábor igazgató évek óta azért pályázott, hogy megújuljon az iskola. Hát, ez 2012-ben megtörtént. A szülők és nagyszülők joggal várják el tőlünk a minőségi oktatást, ehhez most már minden feltétel, európai színvonalon biztosított. Nem is csökken a tanulók létszáma, ellenkezőleg, állandóan növekszik. Még a sportudvart kell rendbe tennünk és akkor teljes lesz az örömünk.

– Tekintsük át, milyen intézményeket vett át az Országos Horvát Önkormányzat vagy éppen alapított!

– Már szép hosszú a sor: legelőször Hercegszántón kezdeményeztük az iskola megmentését az átvétellel, mert be akarták zárni. Az új diákotthon átadásával ott is megvalósult egy régi álom. Ez a projekt 2013-ban folytatódik, hiszen a konyhát, a könyvtárat még fel kell újítanunk és ott is szeretnénk egy aulát felépíteni, mely helyet ad majd a közösség valamennyi rendezvényének. Peresznyén található az Egyházi Gyűjteményünk, Pécsett az August Šenoa Horvát Klub, mely természetesen a Pécsett és környékén élőké. Budapesten működik a Croatica Információs, Kiadói és Kulturális Nonprofit Kft. és az internetes rádiónk is. Ez saját alapítású intézmény. A Miroslav Krleža Oktatási Központról már beszéltünk, Pécsett működik a Magyarországi Horvátok Kutatóintézete Dr. Blazsetin István vezetésével, Horvátországban, Pag szigetén pedig a „Zavičaj" (Óhaza) Kulturális és Oktatási Központ. Remélem, nem hagytam ki semmit sem.

Pécsett működik a most jubiláló (húszéves) Anna utcai színház, melynek helyzete szintén téma volt a legutóbbi horvát-magyar vegyes bizottsági ülésen, de sajnos arra a jelenlegi helyzetben nem találunk forrást, hogy a színházat bővítsük. Pedig tudom, milyen fontos munkát végez éppen az anyanyelv ápolásában és a kultúra terjesztésében. Ezt az intézményünket még nem tudtuk átvenni, ahogyan a budapesti Horvát Oktatási Központot sem.

– Nyilván vannak még ezeken kívül is megvalósítandó tervei, elképzelései.

– Tervek mindig vannak. A második ciklust töltöm az Országos Horvát Önkormányzat élén, sok a munka, de ha eredménye van, akkor nem sajnálom sem az időt, sem az energiát, amit ráfordítottam. Szeretném megérni, hogy Szombathelyen is elinduljon a gimnáziumban a horvát tagozat az ország nyugati felében élő horvát gyerekek számára.

– Köszönöm az interjút, további jó munkát, boldog új évet kívánok!

Lesz egy olyan pillanat…

Beszélgetés Heinek Ottóval

Heinek Ottó, a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának elnöke, ötvenkét éves. A Baranya megyei Borjádon, pedagógus családban nőtt fel, s maga is a tanári pályát választotta: német-magyar szakos főiskolai végzettséget szerzett Pécsett. A Neue Zeitung című hetilapnál ismertem meg őt. Nagy ígéret és nagy tehetség volt, kiváló újságíró. Wolfart János hívta meg a Kisebbségi Hivatalba, ahol nagy munkabírású elnökhelyettesként tevékenykedett. A legtöbben tán ebből az időből ismerik, hiszen valamennyi nemzetiséggel foglalkozott, bejárta az országot és Európát. A magyarországi németek közösségének kérésére 1998-ban megvált hivatalától, és megválasztották az országos önkormányzat elnökévé. Azóta folyamatosan ő tölti be ezt a tisztet, legutóbb, a 2010-es választásokkal kapott újabb ciklusra bizalmat. Időszerű kérdésekről beszélgettünk, arról, hogy a magyarországi német közösség életében melyek most a legfontosabb események.

– A magyarországi németek mintegy 230 települést érintő iskolahálózata a legjelentősebbnek mondható nemzetiségi oktatási bázis. Hogyan látja ennek helyzetét, jövőjét?

– Leginkább a helyi, települési oktatási intézmények vannak nehéz helyzetben. Nagy a bizonytalanság, kétségesek a gazdasági és jogi keretek, a helyi

önkormányzatok sem ismerik a finanszírozás lehetőségeit, tehát a településeken látom a legnagyobb gondot, miközben dönteni kell. A nagyobb városokban, ahol öt-tíz iskola működik, ott ez átláthatóbb és értelemszerűen egyszerűbb is. 2012-ben szakmailag haladtunk igazán előre, sokat dolgoztunk tananyagfejlesztésen, az irányelveken, van egy nagy TÁMOP-pályázatunk, ha sikeres lesz, jelentősen megújul és bővül a nemzetiségi tananyag-kínálat. Minden elismerésem azoknak a szakembereknek, pedagógusoknak, akik ezért dolgoznak. Ugyancsak ebben az évben tapasztaltuk meg a gyakorlatban a 2011 végén átvett szekszárdi Német Színházzal kapcsolatos teendőket, problémákat.

– A szekszárdi Német Színháznak több tulajdonosa, fenntartója volt addig és Tolna megye egyetlen színházaként működik, saját társulattal, gazdag repertoárral.

– Valóban, a megelőző években a Tolna Megyei Önkormányzattal társulásban tartottuk fenn a színházat, ha nem vesszük át az intézményt 2011 végén, akkor a megszűnés fenyegette volna, hiszen a megyék szerepe teljesen átalakult 2012 óta. Először jött a színház teljes, gazdasági-pénzügyi átvilágítása, majd csökkentettük a státuszok számát, összevonás, takarékoskodás következett, miként más színházaknál is. Megtapasztalhattuk, hogy a működéshez így is mintegy 110-120 millió forintra van szükség évente. Ennek előteremtése egyre nehezebb, különösen, mert 2013-tól a színháztámogatási rendszer is átalakul. Sajnos nem sikerült elérni, hogy az állandó társulattal bíró nemzetiségi színházak a kiemelt kategóriába kerüljenek, ezért jövőre nekünk is pályáznunk kell a működéshez szükséges pénz legnagyobb részére. Keresünk szponzori támogatást, a színház maga is pályázik tájolásra, fellépésekre, felkutatja a külső forrásokat. Közben részben hazai, részben anyaországi pályázati támogatással valamennyi intézményünkben egységes informatikai ügyviteli rendszert építettünk és építünk ki. Ebbe természetesen a színház is belekerült, 2012-ben tehát új informatikai gépparkkal gazdagodott. Nagyon öreg a buszuk, új kellene, de 2013 még sokismeretlenes, kérdőjelekkel teli év, a csomagok, megszorítások éve. Az országos önkormányzat közgyűlése – egyetértésben a pécsi Lenau Egyesülettel és a baranyai németek szervezeteivel – határozott arról, hogy a Pécsett működő Lenau Házat 2013. január 1-jétől, a Magyarországi Német Kulturális és Információs Központ és a Lenau Egyesület közösen működteti a budapesti Haus der Ungarndeutschen/Magyarországi Németek Háza egyfajta decentrumaként, közös programokkal, munkatársakkal. A Lenau Ház olyan kulturális és közösségi értékeket képvisel Pécsett és Baranya megyében, melyeket meg kívánunk őrizni a továbbiakban is.

– Több középfokú oktatási intézmény működik az országos önkormányzat fenntartásában, így a pécsi Koch Valéria Oktatási Központ vagy a pilisvörösvári Friedrich Schiller Gimnázium. És mi a helyzet a bajai Magyarországi Németek Általános Művelődési Központjával?

Heinek Ottó interjú közben

– Ott más a fenntartói konstrukció, hisz egy közalapítvány a fenntartó, melynek mi is alapítói vagyunk. Az intézmény átvételéről született elvi döntés, a helyzet azonban elég bonyolult. Egy nagy oktatási központról van szó, több mint 800 tanulóval: óvoda, általános iskola, gimnázium, diákotthon, a német érettségi tagozat, ott vannak a tagintézményként működő Audi, Bosch és Mercedes iskolák. Meg kell várnunk igazából azokat a döntéseket, melyek nagyban befolyásolják az ottani helyzetet. Miniszteri ígéretet kaptunk arra, hogy egy új köznevelési megállapodás révén az intézmény a jövőben az országos önkormányzatok által fenntartott iskolákkal megegyező finanszírozást kap.

– Kérem, ne hagyjuk szó nélkül a nemzetiségek parlamenti képviseletét sem, hiszen a romák mellett létszámban a németek az az elvileg szóba jöhető közösség, amely képviselőt küldhet az országgyűlésbe.

– Ez megint egy olyan téma, amelyről pontos ismeretek hiányában nehéz beszélni. Nem ismerjük a Választási törvénynek az eljárási részét, amely a konkrétumokat tartalmazza. Itt van a regisztráció a maga változásaival. Amit tudunk, hogy az országos önkormányzatok külön-külön listaállítók, hogy a nemzetiségi választópolgárokat választási kényszer elé állítják, vagy nemzetiségre, vagy pártra szavazhatnak. Ez enyhén szólva nem elegáns megoldás. Tisztázatlan, hogyan tudunk mi kampányolni, versenyezni a pártokkal? Milyen pénzből? Közpénzből gazdálkodunk, melyet nem erre a célra kaptunk.

Abban reménykedem, hogy lesz egy olyan pillanat, amikor végre kiszámíthatóság, tervezhetőség lesz, nem módosítják tovább az Alaptörvényt, a nemzetiségi törvényt, a választási rendszert, s lesznek alkalmazható végrehajtási rendeletek. Költségvetés ügyben pedig remélem, még az idén lesznek egyeztetések azért, hogy egyre gyarapodó intézményeink működőképesek legyenek 2013-ban is.

– Köszönöm az interjút!

Mayer Éva